

СИЛАБУС КУРСУ «МУЗИЧНА ФОЛЬКЛОРИСТИКА»



**Освітній ступінь «Бакалавр»
Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійні програми:
«Спів», «Музичне мистецтво естради»,
«Звукорежисура», «Інструментальне виконавство
за видами»**

Мова викладання: українська

Керівник курсу Супрун Олена Володимирівна
доктор філософії

Прореквізити та постреквізити дисципліни

Прореквізити дисципліни:

Історія вокального мистецтва, Історія світової естради, Спеціальний клас.

Постреквізити дисципліни: Клас ансамблю, Методика і практика роботи з ансамблем, Концертно-виконавська практика.

Призначення дисципліни

Дисципліна «Музична фольклористика» належить до циклу дисциплін професійної підготовки за вільним вибором студента й призначена сформувати у студентів стійкий пізнавальний інтерес до вокального мистецтва; систему знань про основні жанри і форми української музичної народної творчості; опанувати український музичний фольклор як комплексну систему прояву народної творчості; розвивати художнє мислення; підвищити загальний культурний та професійний рівень студентів.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни «Поліфонія» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК 1, 2, 3, 8, 17.

СК 2, 5, 9, 13, 17, 18.

ЗК1 Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК2 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК17 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК2 Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.

СК5 Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК9 Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК13 Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК17 Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК18 Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Метою навчальної дисципліни «Музична фольклористика» є набуття студентами теоретичних знань з музично-історичного розвитку музичного фольклору з подальшим їх застосуванням у практичній творчій діяльності. Збагачення загального культурного рівня студентів, розвиток їх музично-естетичного смаку, сприяння розвитку професійних навичок.

Зміст і структура курсу

Протягом двох семестрів вивчення навчальної дисципліни «Музична фольклористика» студенти опрацьовують теоретичний матеріал з історії розвитку музичного фольклору, систематизують знання про основні жанри та форми української музичної народної творчості, опановують практичний матеріал з метою його подальшого застосування у власній творчій діяльності.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин: 120				
	Всього годин	Лекції	Семинарські	Практичні	Самостійна робота
	120	32	2	30	56
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Фольклор українського народу. Календарно-обрядовий фольклор					
Тема 1. Поняття про музичний фольклор. Класифікація музичного фольклору.	6	2			4
Тема 2. Пісні зимового календаря.	8	2		2	4
Тема 3. Весняні обрядові пісні.	8	2		2	4
Тема 4. Русальні пісні. Купальські та петрівчані пісні.	8	2		2	4
Тема 5. Жнивні пісні.	8	2		2	4
Разом за змістовим модулем 1					
Змістовий модуль 2. Родинно-обрядові пісні.					

Тема 6. Родинно-обрядові пісні. Весільні пісні.	8	2		2	4
Тема 7. Родильні та хрестильні пісні.	7	2		2	3
Тема 8. Голосіння.	7	2		2	3
Разом за змістовим модулем 2	60	16		14	30
Модульна контрольна робота	2		2		
Разом за модуль 1	62	16	2	14	30
Модуль 2					
Змістовий модуль 3. Український пісенний епос та лірика.					
Тема 9. Необрядовий фольклор. Епос як необрядовий рід фольклору. Думи. Історичні пісні.	8	2		2	4
Тема 10. Лірико-епічні пісні. Балади. Співанки-хроніки.	7	2		2	3
Тема 11. Лірика. Козацькі, чумацькі пісні. Рекрутські та солдатські пісні.	8	2		2	4
Тема 12. Родинно-побутові пісні.	7	2		2	3
Тема 13. Народна музика інструментальної традиції.	5	2			3
Тема 14. Українські народні танці.	7	2		2	3
Тема 15. Пісні-романси.	7	2		2	3
Тема 16. Народнопісенна творчість ХХ ст. Стрілецькі та повстанські пісні. Авторська пісня.	7	2		2	3
Разом за змістовим модулем 3	56	16		14	26
Модульна контрольна робота	2			2	
Разом за модуль 2	58	16		16	26
Усього:	120	32	2	30	56

Самостійна робота проводиться студентами щотижнево і спрямована на закріплення пройденого на лекційних заняттях матеріалу. Загальна кількість годин на виконання - 56. Поточний контроль однієї Теми здійснюється на наступному занятті.

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи.

Самостійна робота є важливим елементом системи підготовки у вищому навчальному закладі будь-якої форми навчання і сприяє кращому засвоєнню та ефективному опануванню навчального матеріалу. Проводиться з метою закріплення, розширення та поглиблення нових знань. Викладач допомагає відпрацювати теоретичний та практичний матеріал, дає конкретні вказівки щодо обсягів, напрямів самостійної роботи.

Самостійна робота студентів з дисципліни «Музична фольклористика» включає:

- Вивчення тематичного матеріалу, читання конспекту лекцій, опрацювання літературних джерел, інтернет ресурсів, аналіз з фіксуванням висновків в зошиті з дисципліни;

- Слухання музичних прикладів, відвідування театральних вистав, концертів, перегляд відеозаписів.
- Самостійна робота носить систематичний характер є обов'язковою.
- Формування та розвиток навичок самостійної діяльності студента передбачає:
- Аналіз та синтез
- Самоконтроль та самооцінка
- Активність

Зміст самостійної роботи студентів з дисципліни «Музична фольклористика» визначається її робочою програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота студента проявляється в опрацюванні спеціальної літератури, в умінні вільно орієнтуватися у тематичному матеріалі, жанрах, проводити самоаналіз власної практичної роботи.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Белінська Т. В. Історія становлення та розвитку змісту музично-фольклористичних дисциплін у системі вищої музичної освіти України (20-ті рр. ХХ – поч. ХХІ ст.) : монографія / Т. В. Белінська. – Вінниця : ВМГО «Розвиток», 2017. – 204 с.
2. Борисенко В. К. Весільні звичаї та обряди на Україні. – К.: Наукова думка, 1988. – 192 с.
3. Дей О. І. Народно-пісенні жанри. – К.: Музична Україна, 1977. – 108 с.
4. Дей О. І. Українська народна балада. – К., 1986.
5. Дмитренко М. К. Українська фольклористика: історія, теорія, практика. – К., 2001. – 576 с.
6. Етномузика : збірка статей та матеріалів до 175-річчя ЛНМА імені М. В. Лисенка / упор. В. Ярмола. Львів, 2019. Число 15. 228 с.
7. Етномузика: збірка статей та матеріалів із нагоди ювілею професора Ірини Довгалоук. Львів: Вид-во „ГАЛИЧ-ПРЕС“, 2020. Число 16 / упор. Ліна Добрянська. 248 с.
8. Етномузика: збірка статей та матеріалів на честь 150-річчя Лесі Україн-ки. Львів: ГАЛИЧ-ПРЕС, 2021. Число 17 / упор. Л. Лукашенко. 252 с.
9. Етномузика: збірка статей та матеріалів на честь 100-річчя від дня народження Володимира Гошовського. Львів: ГАЛИЧ-ПРЕС, 2022. Число 18 / упор. Ю. Рибак. 224 с.
10. Етномузика: збірка статей та матеріалів із нагоди ювілею професора Богдана Яремка. Львів: ГАЛИЧ-ПРЕС, 2023. Число 19 / упор. В. Ярмола. 264 с.
11. Правдюк О. Весільні пісні // Історія української музики. – К.: Наукова думка, 1989. – Т. 1.
12. Правдюк О. А. Стрілецькі пісні в системі жанрів українського пісенного фольклору // Народна творчість та етнографія. – 1995. – № 2–3.
13. Рибак Ю.П. УКРАЇНА, ДЕРЖАВА: МУЗИЧНИЙ ФОЛЬКЛОР [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Україна—Українці. Кн. 1 / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. - К.: В-во «Наукова думка», 2018. - 608 с.
14. Ревуцький Д. Українські думи та пісні історичні. – К., 2002.
15. Різник О. Українська авторська пісня. Основні етапи розвитку // Українська культура. – 1993. – № 1,2.
16. Роговська Є. В. Фольклористична експедиційна практика : організаційні засади проведення практики, документування й архівування матеріалів : методичні рекомендації / Є. В. Роговська. – ЖДУ ім. Івана Франка, 2018. – 62 с.
17. Ружин, З. Сяють весело зірки : колядки та щедрівки на музику Левка та Жанни Колодубів : для жіночих та мішаних хорів без супроводу / З. В. Ружин ; методичні рекомендації С. Садовенко ; художник О. Охупкін ; композитори : Левко Колодуб ; Жанна Колодуб . - Київ

: Імідж Принт, 2017. - 96 с.

18. Сінельнікова, В. В., & Сінельніков, І. Г. (2018). Фольклористичний рух в Україні: сучасні тенденції, проблеми й перспективи. Імідж сучасного педагога, (5 (182), 51–54. <https://doi.org/10.33272/2522-9729-2018-5> (182)-51-54
19. Сінельнікова, В. В., & Сінельніков, І. Г. Музичний фольклор в умовах сцени: сучасні тенденції ВВ Сінельнікова, ІГ Сінельніков - Інноваційна педагогіка, 2019
20. Сінельнікова, В. В., & Сінельніков, І. Г. Народно-музична традиція в сучасних сценічних практиках. ІГ Сінельніков, ВВ Сінельнікова - Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство», 2021
21. Словник фольклористичних термінів / [уклад.: Денисова Т.В., Педенко Ю.М.]. – Краматорськ: «ДОНМЦК», 2021. – 94 с.
22. Смоляк О. Весняна обрядовість Західного Поділля в контексті української культури. У 2 ч. – Тернопіль, 2001 – Ч.1; Тернопіль, 2004. – Ч. 2.
23. Сопко О. Рукописна спадщина Івана Югасевича на зламі XVIII–XIX століть. Львів, 2017. 180 с.
24. Стахевич О. Г. З історії вокально-виконавських стилів та вокальної педагогіки. Посібник. Вінниця. Нова книга, 2013. – 176 с.
25. Українські народні танці / Упор. А. І. Гуменюк. – К., 1962. – 358 с.
26. Хай М. Музично-інструментальна культура українців (фольклорна традиція). Київ – Дрогобич. 2007. 544 с.
27. Хай, М. Українська інструментальна музика усної традиції [Текст] / М. Хай ; НАН України, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського. - Дрогобич ; Київ : Коло, 2011.
28. Штогрін І. До 150-річчя Філарета Колесси, дослідника традиційної української пісні [Електронний ресурс] / Ірина Штогрін // Радіо "Свобода". – 2021.
29. Стеф'юк І. І. Як Леся Українка «зупиняла час», або перший досвід етнографічного звукозапису [Електронний ресурс] / Іванна Іванівна Стеф'юк // Буковинський центр культури та мистецтва. – 2021.

Допоміжна література

1. Акопян А. Музичний фольклор у сучасній масовій культурі України. АРТ-платФОРМА. Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтва. / 2022. Вип. 1(5) с. 97 - 116 DOI: doi.org/10.51209/platform.1.5.2022.97-116
2. Веснянки. Українські народні пісні /Упор. Є. Єфремов. – К., 1988.
3. Вовк М.П. Вивчення фольклористичної спадщини викладачів класичних університетів України (XIX – XX ст.): метод. реком. до курсу «Українська народна творчість» для студентів філологічних факультетів університетів / Мирослава Петрівна Вовк. – К.: Інститут педагогічної освіти і освіти
4. дорослих НАПН України, 2014. – 70 с.
5. Грицай Л. Леся Дичко: Творче сходження // Леся Дичко. Літургії. Хорові твори.
6. Вид-во "Музична Україна". - К., 2004.- С. 5-9.
7. Грицай С. Біблійні елементи в думках // Народна творчість та етнографія, № 5, 2005.- С. 19-31.
8. Грицай С. Механізми вербально-музичної парадигматики у фольклорі // Студії мистецтвознавчі. - 2006. - № 4.
9. Грицай С. Народна творчість та народознавство. ІУ розд. // Історія української культури. Т. 1. – Ч. 1. К., 2008. – С. 458-561.
10. Грицай С. Українська фольклористика XIX- початку XX століття і музичний фольклор. Нарис. - Київ-Тернопіль.- 2007.- 151 с.
11. Грицай С. Українські народні думи. Упорядкували, підготували до друку С.Грица (керівник проекту), А. Іваницький, А. Філатова, Д. Щириця. Від упорядників, вступна стаття, коментарі та примітки С. Грици. - К., 2007.- 822 с.
12. Грицай С. Думи у південно-східному векторі української культури. УІ конгрес українців.- К. 2008.

13. Дзюба Д. Фольклор і телебачення: точки перетину в полі медіа-культури. Студії мистецтвознавчі. 2016. №1.
14. Ігрові веснянки / Упор. Л. Єфремова. – К., 2005.
15. “Ой по горі вітер віє: Збірник українських народних пісень з Буковини у записах Пилипа Мотуляка” / упоряд. О. Кушнірук. – Луцьк, 2009
16. Колодко А. Зразки пісенної народної творчості та розповідного фольклору. Аркадія. Мистецтвознавчий та культурологічний журнал. 2015. №4 (45).
17. Мозговий М. Фольклор в українській естраді. Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. 2008. №14. Сс. 105-109.
18. Сінельнікова, В. В., & Сінельніков, І. Г. Аспекти дослідження молодіжного фольклорно-ансамблевого співу в українському мистецтвознавстві. V Sinelnikova, I Sinelnikov - Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство», 2019
19. Сінельнікова, В. В., & Сінельніков, І. Г. Продюсерство в українській практичній фольклористиці: сучасні реалії. ВВ Сінельнікова, ІГ Сінельніков - Імідж сучасного педагога, 2019
20. Тормахова В. Українська естрадна музика і фольклор: взаємопроникнення і синтез. Київ: Ліра-К, 2017. 204 с.
21. Федорова І. World music: походження, особливості еволюції та сучасні модифікації явища: автореф. дис.... на здобуття наук ст. канд. мистецтвознав.: 26.00.01. НМАУ ім. П.І.Чайковського. Київ, 2020, 19 с.
22. Чернецька С. Фестивалі фольклору в соціокультурних процесах України кінця ХХ – початку ХХІ століття. Дис. ... канд. мистецтвознав.: 26.00.01. Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. Київ, 2015, 170 с.
23. Українська музична енциклопедія. – К.: ІМФЕ, 2006. – Т. 1.
24. Українська музична енциклопедія. – К.: ІМФЕ, 2008. – Т. 2.
25. Українська музична енциклопедія. – К.: ІМФЕ, 2011. – Т. 3.

Інформаційні ресурси

1. <https://www.facebook.com/watch/?v=2762017550758798>
2. http://en.wikipedia.org/wiki/Ukrainian_folk_music
3. Канада: Virtual Museum of Canadian Traditional Music – <http://www.fwalive.ualberta.ca/vmctm/en/html/narratives.php?id=3&sec=1>
4. Канада: Національний центр FolkwaysAlive!, створений Університетом Альберти (The University of Alberta’s Canadian Centre for Ethnomusicology (CCE) у співпраці зі Smithsonian Folkways Recordings – <http://www.fwalive.ualberta.ca>
5. Канада: он-лайн крамниця TerenCanada (Western Canada on line store) <http://www.terencanada.com/folk.asp>
6. Польське радіо: MUZYKA ŹRÓDEŁ Sources of Polish Folk Music – <http://www.polskieradio.pl/rckl/MuzykaZrodel/>
7. Польща: Сайт доктора Томаша Трачика (Tomasz Traczyk) – http://www.ia.pw.edu.pl/~ttraczyk/lem/lem_mp3.html
8. США: Stanford University (California): пошукова мережа SearchWorks – <http://searchworks.stanford.edu/vufind/Search/Home?lookfor=Ukrainian>
9. США: The American Folklife Center at the Library of Congress – <http://www.loc.gov/folklife>
10. США: The Internet Archive (Бібліотека історичних колекцій у цифровому форматі: тексти, звук, відео, програмне забезпечення) – <http://www.archive.org/details/audio>
11. США: Лемківський сайт Владка Максимовича – <http://lemko.org/lvpro>
12. США: Цифровий архівний проект Smithsonian Global Sound (SGS) центру Smithsonian Center for Folklife and Cultural Heritage (SCFCH) Смітсонівського інституту у Вашингтоні – <http://www.folkways.si.edu> <http://www.globalsound.org>
13. Україна: Інтернет-крамниця української музики УМКА (1999-2008 УМКА) – <http://www.umka.com.ua/ukr/catalogue/folk/>

14. Україна: Мережа архівів культурної спадщини України “Українська автентична музика” – <http://folk.org.ua/audio>
15. Україна: Проект “Моя Україна. БЕРВИ” – <http://www.ukrfolk.com.ua/club>
16. Україна: Сайт Володимира Куриленка – <http://krolevets.com/folk/mutyn>
17. Україна: <http://www.kobzarstvo.polyhymnion.org/Stan.html>

Дискографія

1. Берви: Традиційна музична культура України [аудіо компактдиск] / Проект «Моя Україна. Берви» / Арт Екзистенція, УЕЛФ, Арт Велес. – Київ, 2001.
2. Зелений шум Полісся: Традиційна культура Поліського краю [мультимедійний компактдиск]/ Арт Екзистенція, УЕЛФ, Арт Велес. – Київ, 2002.
3. Пісні Погориння: Етнокультурна спадщина Рівненського Полісся. Традиційна музика. Ч. 1. / Упоряд. В. Ковальчук. – Київ: Етнодиск, 2004.
4. «Рано-рано да зйду на гору»: Традиційна музика Полісся: У 2 ч. [аудіо компактдиск] / Культурологічна експедиція МНС України. – Київ: Українська експериментальна лабораторія фольклору, 1997.
5. Українська епічна традиція [мультимедійний компактдиск]/ Арт Екзистенція, УЕЛФ, Арт Велес. – Київ, 2003.

Політика навчальної дисципліни

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є експрес-опитування, тестове опитування, презентації робіт. Формами контролю знань студентів є поточний, підсумковий модульний, семестровий підсумковий (залік).

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –А, В, С, D, E, FX, F).

Поточний контроль передбачає оцінювання теоретичної підготовки із зазначеної теми, опрацьованої як під час практичних занять так і самостійно, шляхом індивідуального або групового опитування, а також набутих практичних навичок під час виконання практичних завдань.

Політика оцінювання

Максимальна кількість балів з дисципліни «Музична фольклористика» за семестр – 100 балів. Поточний контроль проводиться по опрацюванню кожної нової Теми (кожні 2, 3 уроки) впродовж кожного семестру й оцінюється від 1 до 5 балів. За кожну тему студент може бути оціненим 1-2 рази. Максимальний бал поточного контролю становить 75 балів.

За особливу творчу активність нараховуються додаткові бали. За прогул або непідготовлені домашні завдання кількість балів знижується.

Підсумковий модульний (семестровий) контроль знань студентів

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період навчання. Підсумковий модульний (семестровий) контроль знань студентів здійснюється через теоретичне опитування (тестування) та виконання практичного завдання.

Семестрова оцінка виставляється за умови виконання студентом усіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни та визначається як сума балів, отриманих при здійсненні поточного і підсумкового контролю.

Студент, який набрав кількість балів, що прирівнюється до оцінки «високий рівень» (відмінно) та стабільно виконував всі види навчальної роботи, шукав та опрацьовував додаткові теоретичні та практичні матеріали протягом семестру, може бути звільнений від складання диференційованого заліку. Підсумковий модульний контроль оцінюється від 1-25 балів.

Політика перескладання. Перескладання змістовного модуля здійснюється за бажанням студента один раз зі зниженням оцінки на один бал від отриманого результату за п'ятибальною системою оцінювання. Перескладання змістовного модуля відбувається з дозволу керівника курсу за наявності поважних причин. Перескладання модуля здійснюється за бажанням студента один раз з дозволу навчальної частини за наявності поважних причин, оцінюється за 20 бальною шкалою. Загальний підсумок за курс визначається шляхом додавання балів за всіма видами контролю з подальшим переведенням в національну, 100 – бальну та європейської кредитно-трансферну систему.

Політика академічної доброчесності. Списування під час поточних занять, контрольних робіт та заліку заборонені.

Політика відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За особливу творчу активність нараховуються додаткові бали. За прогул або невідповідні домашні завдання кількість балів знижується.